

Deze rubriek is een kroniek van wiskundige activiteiten in Nederland. Toekomstige activiteiten worden aangekondigd en van voorbije activiteiten wordt verslag gedaan. Wilt u uw aankondiging of verslag in deze rubriek geplaatst zien? Stuur ons dan uw bijdrage, zo mogelijk met illustratie. De redactie behoudt zich het recht voor berichten te weigeren of in te korten.

Redacteur: Margriet Oomen
 nieuws@nieuwarchief.nl

Wiskunde tegen koffieverspilling

Wetenschappers van de universiteit van Portsmouth hebben de optimale grofheid van de koffiebonenmaling voor een espresso berekend met behulp van een wiskundig model. In tegenstelling tot de zo fijn mogelijke maling die veel barista's aanhouden, adviseren de Britse wetenschappers een wat grovere maling. Doordat bij een grovere maling de koffiehopper minder snel verstopt raakt, geeft juist de iets grotere maling meer smaak af. Een klein koffiebarretje in Oregon in de Verenigde Staten volgde het advies van de wetenschappers op en stapte over op de grovere maling. Zo bespaarde de bar maar liefst 12 cent per espresso, wat neerkomt op zo'n 3260 euro per jaar. Volgens onderzoeksleider Jamie Foster zou de horeca wereldwijd miljarden kunnen besparen met een grovere koffiemaling. Ook de Britse koffiebond is enthousiast over de grovere maling.

newscientist.nl

Foto: wikipedia.org, Mark Prince

2020 Applied Probability Trust Prize voor Fiona Sloothaak

Fiona Sloothaak heeft de 2020 Applied Probability Trust Prize gekregen voor haar proefschrift getiteld *Criticality in Power Networks: A Probabilistic Approach*. Fiona kreeg de prijs vanwege de hoge kwaliteit van haar proefschrift. De Trust Prize werd eerder toegekend aan onder anderen Bert Zwart (2001), Rene Bekker (2005) en Alessandro Zocca (2015).

eurandom.nl

Stieltjesprijs 2019 voor Ivan Yaroslavtsev

Ivan Yaroslavtsev, (TU-Delft), heeft de Stieltjesprijs 2019 gewonnen voor zijn proefschrift getiteld *Martingales and Stochastic Calculus in Banach Spaces*. In zijn proefschrift behandelt Yaroslavtsev de veralgemenisering van een martingaal naar een oneindig dimensionale Banachruimte. Een martingaal is een belangrijk begrip in de kansrekening en financiële wiskunde. Yaroslavtsevs onderzoek ligt op het grensgebied van kansrekening, functionaalanalyse en har-

monische analyse. In zijn thesis, die hij schreef onder begeleiding van Jan van Neerven en Mark Veraar, loste Yaroslavtsev verschillende problemen over martingalen in oneindig dimensionale Banachruimtes op, die al jaren open stonden. Tijdens zijn promotieonderzoek schreef Yaroslavtsev maar liefst zestien artikelen, te veel om allemaal in zijn proefschrift op te nemen. Hij promoveerde cum laude. De jury van de Stieltjesprijs bestond dit jaar uit Erik van der Ban (UU), Odo Diekmann (UU), Aernout van Enter (RUG, voorzitter), Richard Gill (UL), Frans Oort (UU), Marc Uetz (UT) en Kees Vuik (TUD) en werd geholpen door Marieke Kranenburg (UvA, secretaris). *mathematischcongres.nl*

Carrièreprijs van de Psychometric Society voor Jacqueline Meulman

Prof.dr. Jacqueline Meulman (Universiteit Leiden) heeft de Psychometric Society Career Award for Lifetime Achievement gewonnen. Deze prijs wordt jaarlijks uitgereikt aan een wetenschapper die een grote bijdrage heeft geleverd aan de psychometrie, een vakgebied dat zich bezighoudt met statistische testen voor de psychologie en met multivariate data-analyse. De ontwikkeling van statistische data-analyse-methoden is een van de onderzoeksgebieden waar professor Meulman veelvuldig aan werkte tijdens haar carrière. Eind jaren tachtig verkocht Meulman samen met collega's een licentie voor een data-analyse-softwarepakket aan SPSS Statistics, dat inmiddels is overgenomen door IBM. Deze licentie leverde de universiteit sinds 1990 maar liefst 14 miljoen dollar op. De royalty's stelde Meulman in staat vele promovendi aan te stellen. Naast dat Jacqueline Meulman de carrièreprijs won, won Maarten Kampert, oud-promovendus onder Meulman, de Psychometric Society Dissertation Prize. Tijdens de 2020 International Meeting of the Psychometric Society zullen zowel Meulman als Kampert hun prijs in ontvangst mogen nemen. *universiteitleiden.nl*

Diamantprijs 2019

Wouter Cames van Batenburg (Université Libre, Brussel) heeft de Diamantprijs gewonnen met zijn voordracht 'Large independent sets in triangle-free graphs: beyond planarity'. De prijs wordt jaarlijks toegekend aan de beste jonge spreker tijdens het Diamantsymposium. *Robbert Fokink*

Wouter Cames (links) ontvangt de prijs uit handen van de vorige winnaar, Harry Smit (UU)

Wolfprijs voor Simon Donaldson en Yakov Eliashberg

Sir Simon Donaldson, professor aan Imperial College London en Stony Brook University New York, en Yakov Eliashberg, professor aan Stanford University, zijn de winnaars van de Wolfprijs voor de wiskunde 2020. De Wolf Foundation reikt de Wolfprijs jaarlijks uit in Israël. Na de Fieldsmedaille en de Abelprijs is de Wolfprijs een van de belangrijkste onderscheidingen in de wiskunde.

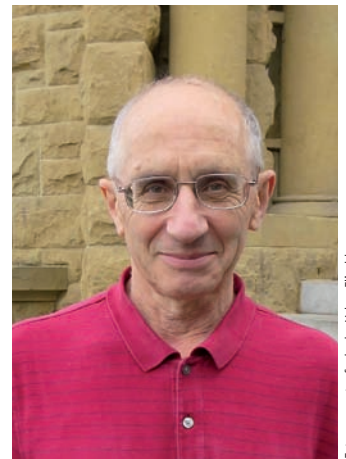
Sir Simon Donaldson krijgt de prijs voor zijn bijdrage aan de differentiële geometrie en topologie. Professor Donaldson is onder andere bekend om zijn werk op het gebied van 4-dimensionale manifolds en de Donaldson–Thomas-theorie. In zijn onderzoek gebruikt Donaldson een unieke combinatie van nieuwe ideeën in de globale niet-lineaire analyse, topologie, algebraïsche geometrie en theoretische natuurkunde. Donaldsons resultaten zijn ook bijzonder omdat hij vaak natuurkundige technieken gebruikt om wiskundige problemen op te lossen, terwijl meestal wiskundige technieken worden gebruikt om problemen in de fysica op te lossen. Donaldson ontving in 1986 ook al de Fieldsmedaille.

Professor Eliashberg ontvangt de Wolfprijs omdat hij een van de grondleggers is van het vakgebied *symplectic and contact topology*. Symplectic and contact topology is een wetenschapsgebied dat zich ontwikkelde uit verschillende klassiek natuurkundige vraagstukken zoals de ontwikkeling van mechanische systemen en planetaire stelsels.

De Wolfprijzen zullen dit jaar op 11 juni in Jeruzalem worden uitgereikt. *news.stanford.edu, imperial.ac.uk*

Simon Donaldson

Yakov Eliashberg

Professor Louis Nirenberg overleden

Op 26 januari 2020 is wiskundige Louis Nirenberg op 94-jarige leeftijd overleden in New York. Louis Nirenberg leverde een grote bijdrage aan de theorie van partiële differentiaalvergelijkingen. In het begin van zijn carrière wist Nirenberg een aantal lang openstaande problemen in de geometrie op te lossen met behulp van niet lineaire elliptische vergelijkingen. In zijn latere wiskundige carrière hield hij zich onder andere bezig met *complex differential geometry*, *nonlinear elliptic equations with critical exponents*, en *regularity of solutions of linear elliptic equations*. Nirenberg ontdekte vele nieuwe wiskundige technieken. Daarnaast werd zijn onderzoek gekenmerkt door veel nieuwe schattingen, onder- en bovengrenzen voor wiskundige problemen.

Nirenberg studeerde wiskunde en natuurkunde aan McGill University in Montreal. Hij behaalde zijn PhD in 1945 aan New York University. De rest van zijn leven zou Nirenberg in New York blijven werken en in 1957 werd hij tot hoogleraar benoemd aan New York University waar hij in 1999 met pensioen ging. Nirenberg ontving gedurende zijn carrière vele belangrijke wiskundige onderscheidingen, waaronder de Abelprijs in 2015. *cims.nyu.edu*

Louis Nirenberg

Foto: MFO, Konrad Jacobs

14 maart officieel internationale dag van de wiskunde

Op 26 november 2019 tijdens de veertigste Algemene Vergadering van Unesco is 14 maart officieel uitgeroepen tot internationale dag van de wiskunde. Doel is om op deze dag de schoonheid en het belang van de wiskunde in ons dagelijks leven te vieren. De Internationale dag van de wiskunde heeft ook een eigen website: idm314.org. Hier zijn onder andere suggesties te vinden voor hoe je de internationale wiskundedag kunt vieren. Onder veel wiskundigen was 14 maart al bekend als Pi-dag. *mfo.de*

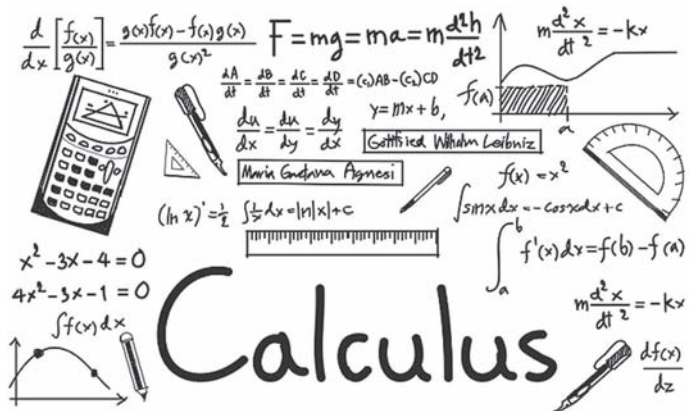
Feestelijke viering van de 80ste verjaardag van Mike Keane

Ter ere van de 80ste verjaardag van Mike Keane is een congres georganiseerd. Deze speciale dag vond plaats op 23 januari in Amsterdam. Mike Keane is een prominent wiskundige die niet alleen voor de wiskunde veel betekend heeft, maar ook voor de wiskundegemeenschap. Hij is zelf nog wiskundig actief en gaf ook een presentatie op zijn eigen verjaardagscongres. Andere sprekers waren Klaus Schmidt, Benjy Weiss, Hitoshi Nakada, Rob van den Berg en Michel Dekking.

Dat deze wiskundigen niet alleen collega's van professor Keane zijn, maar ook vrienden kwam duidelijk naar voren op deze bijzondere dag. Ook de locatie droeg bij aan de feestelijkheid, de dag vond plaats in het Trippenhuys, een gebouw dat van 1816–1885 het Rijksmuseum huisvestte. In de zaal waar nu de presentaties werden gegeven, hing destijds de Nachtwacht. *Niels Langeveld*

Calculus bijna struikelvak

De Eindhovense informaticastudent Daan Vijselaar heeft op 20 januari voor de tiende keer een tentamen calculus gemaakt. Ter gelegenheid van dit jubileum ging Vijselaar in rokkostuum naar het tentamen. Onder zijn vrienden leidden Vijselaars vele pogingen om het verplichte vak calculus te halen tot veel hilariteit. Ze bouwden zelfs een website met statistieken over Daans resultaten, heeftdaancalculusalgebraald.nl. Websitebouwer en vriend Bram Broekgaarden voorspelde voor Vijselaars tiende tentamen een twee. Zelf had Daan er meer vertrouwen in. En dat bleek terecht, want een paar weken later kreeg hij goed nieuws: bij de tiende poging heeft hij eindelijk een voldoende gehaald, een 5,3. “De statistieken gaven me inderdaad weinig kans maar die hielden natuurlijk geen rekening met de bijlessen die ik gevolgd heb”, aldus de student. “Gezien alle media-aandacht voelde ik natuurlijk wel de druk om het eindelijk te halen.” *ed.nl*

Koninklijk Wiskundig Genootschap

☐ KWG Wintersymposium

Op zaterdag 11 januari vond het KWG Wintersymposium plaats. Dit maal was het thema ‘Aardse wiskunde’, over toepassingen van wiskunde in weer, klimaat en milieu. Elders in dit nummer vindt u een verslag.

☐ NMC 2020

Het Nederlands Mathematisch Congres 2020 zal plaatsvinden op 14 en 15 april in het Van der Valk Hotel Utrecht (Winthontlaan 4, Utrecht). Plenaire sprekers zijn: Helmut Hofer (Institute for Advanced Study, Princeton), Assaf Naor (Department of Mathematics, Princeton), Laure Saint-Raymond (Ecole Normale Supérieure de Lyon), Bernd Sturmfels (Max-Planck Institute, Leipzig). Op het congres zal ook de Brouwermedaille worden uitgereikt aan professor David John Aldous (Berkeley), die vervolgens de Brouwerlezing zal geven. Verder is er de Beegerlezing door David Harvey (UNSW Sydney). Zie voor meer informatie de website van het congres: mathematischcongres.nl.

Recent verschenen:

☐ Epsilon Uitgaven (www.epsilon-uitgaven.nl)

Zebra 58. Besmettelijke Ziekten, met GeoGebra-reenblad, Don Klinenberg en Swier Garst, € 10, 2020.

Zebra 59. Optimaliseren in Netwerken, Rob van Oord, Jan Schrik en Steven Wepster, € 10, 2020.